

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE CONXUNTO I

CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA

TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015)

CURSO 2018-19

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN										
CONXUNTO I (1º Cuadrimestre)										
ESPECIALIDADE:	Pedagogía				ITINERARIOS:			Pedagogía Xeral e da Linguaxe Musical		
CARÁCTER:	Obrigatorio				TIPO DE CLASE:			Colectiva		
DEPARTAMENTO:	Pedagogía				XEFE DE DPTO.:			Adriana Cristina García García		
CURSOS	1º curso	2º curso	3º curso	4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA:		Ana María López Castaño		
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:	1.5
ECTS/CUAD.	3								Observacións:	
DOCENTES:	NOME E APELIDOS				EMAIL/TEL/WEB			TITORÍA		
	Ana María López Castaño				anmalocasdu.xunta.es			Mércores 15-16 h.		

2. DESCRITOR E COMPETENCIAS	
DESCRITOR: Interpretación musical en grupo con diferentes formacións e repertorios e instrumentos, incluído o instrumento principal. Desenvolvemento de hábitos e técnicas de ensaio. Posta en común de criterios interpretativos. Fundamentos de dirección en pequenas agrupacións. Desenvolvemento de proxectos musicais colectivos.	
COÑECEMENTOS PREVIOS: Os correspondentes ao nivel profesional das materias de Linguaxe Musical, Armonía, Análisis, Historia de la Música, Conxunto, Coro,....	
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS (OPCIONAL)	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	1, 7, 9, 10
COMPETENCIAS XERAIS:	2, 3, 4, 6, 7, 8, 13, 17, 21, 22
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	2, 3, 4, 5, 8, 11
Ver a lista e descrición de competencias no Decreto 163/2015	

3. OBXECTIVOS	
DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Comprender os conceptos básicos do traballo co conxunto instrumental e polos en práctica.	Todas
2. Estudar e practicar a técnica dos instrumentos de percusión Orff (determinados e indeterminados). Coñecer as súas características e as súas posibilidades sonoras para utilizalas na interpretación individual e colectiva.	Todas
3. Estudar e practicar a técnica de dirección. (Xesto simétrico e independencia de brazos).	Todas
4. Crear no alumno o hábito de escoitar e dirixir simultaneamente.	Todas
5. Traballar a expresividade a través da fisionomía do xesto.	Todas
6. Compór arranxos e pequenas pezas para o conxunto instrumental dunha clase de Linguaxe Musical.	Todas
7. Crear no alumno o hábito de cantar e tocar simultaneamente.	Todas

8. Interpretar un repertorio individual y de conxunto de diferentes estilos adecuado as dificultades de nivel elemental.	Todas
9. Desenvolver a capacidade de lectura a primeira vista e de memoria nestes instrumentos.	Todas
10. Aplicar unha sensibilidade auditiva que valore a existencia da calidade sonora.	Todas

4. CONTIDOS		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Os instrumentos escolares no conservatorio elemental.	1.1. Clasificación de los instrumentos escolares. Indeterminados e determinados. 1.2. Coñecementos básicos da forma de produción do son en cada instrumento (diferentes tipos de baquetas, dedos, mans,..) 1.3. Gama tímbrica de cada instrumento.	1
2. O control postural	2.1. Quentamento. 2.2. Estiradas. 2.3. Coordinación motriz. 2.4. Desenvolvemento da capacidade de obter simultaneamente sons de distinta intensidade entre ambas mans. 2.5. Control del movemento ante o instrumento. 2.6. Traballo de conxunto. 2.7. Desenvolvemento da habilidade de cada man y o xogo coordinado de ambas. Independencia psicomotora.	1
3. A percusión corporal.	3.1. Palmas, pes, xeonllos, dedos, boca, ... Control postural e del movemento. 3.2. Repertorio. 3.3. Improvisación en grupo. 3.4. Lectura a vista. 3.5. Grafías. Símbolos gráficos.	1
4. A voz.	4.1. A voz como instrumento musical: aparello respiratorio, aparello fonador, aparello resoador. 4.2. Tipos de respiración: diafragmática, intercostal, pectoral y completa. Exercicios respiratorios e de técnica vocal. 4.3. Exercicios de relaxación. Exercicios de resonancia, exercicios de vocalización. Exercicios de entoación. 4.4. desafinación e desentoación. 4.5. A canción popular. Qué e cómo traballar a partir das cancións. 4.6. Tesitura vocal en nenos. Clasificación das voces.	1
5. Os instrumentos de pequena percusión.	5.1. Coñecementos básicos da forma de produción do son en cada instrumento (diferentes tipos de baquetas, dedos, mans,..) 5.2. Gama tímbrica: membrana, metal e madeira. 5.3. Aprendizaxe dos distintos modos de ataque. 5.4. Ritmos simples. Ritmos compostos. Ritmos irregulares. Polirritmia. Ritmos populares. 5.5. A percusión menor nos círculos de percusión: o cinzarro (campá), as maracas, o triángulo, as claves.	1
6. As láminas.	6.1. Coñecementos básicos da forma de produción do son en cada instrumento (diferentes tipos de baquetas, dedos, mans,..) 6.2. Gama tímbrica: metal e madeira. 6.3. Alturas. 6.4. Aprendizaxe dos distintos modos de ataque. 6.4. Desenvolvemento da capacidade de obter simultaneamente sons de distinta intensidade entre ambas mans. 6.5. Repertorio. 6.6. Improvisación en grupo. 6.7. Lectura a vista. 6.8. Grafías. Símbolos gráficos. Principios xerais sobre cambios de mans. 6.9. Adestramento progresivo e permanente da memoria. 6.10. O fraseo e a articulación. 6.11. Escalas, arpejos, desenvolvemento da velocidade, dobres notas....	3

7. As membranas.	7.1. Círculos de percusión. 7.2. Progresións rítmicas. 7.3. O caixón: ritmo de rumba, tango e bulerías, rock, hip.hop, blues. 7.4. O djembé: ritmos africanos (kakilambe, kukú, solí), ritmo de rock, reggae e rumba. 7.5. O darbuka: ritmos árabes (ayyub, karachi, maqsoum), por-rock, hiphop, blues.	3
8. A práctica de conxunto.	8.1. Percepción simultánea da densidade tímbrica característica da percusión. 8.2. Desenvolvemento das destrezas motrices e a coordinación.	1
	8.3. Adaptación al conxunto. Empaste. 8.4. Desenvolvemento da capacidade de concentración, escoita activa e atención.	
9. Instrumentos de construción propia.	9.1. Procura e aportación do material. 9.2. Selección. 9.3. Construción. 9.4. Converter en instrumentos os obxectos do aula.	1
10. Metodoloxía no proceso do ensino e aprendizaxe dunha peza instrumental.	10.1. Obstinado, bordón e nota pedal. Planos sonoros. 10.2. Elección de instrumentos. Formación do grupo instrumental e vocal. Presenza de cada sección. 10.3. Colocación dos instrumentos. 10.4. Quentamento da voz. 10.5. Solfexar sen e con entoación. 10.6. Quentamento das articulacións. 10.7. Ensaio por seccións. 10.8. Ensamblaxe progresivo. 10.8. Interpretación. 10.9. Estiradas. 10.10. A paisaxe sonora. 10.11. Instrumentar contos, cancións, rimas, partituras,...	1
11. Dirección instrumental e vocal.	11.1. Colocación dos instrumentos. Proporción en canto a material de construción e en canto a altura. 11.2. Selección de obras. 11.3. Repertorio. 11.4. Respiración custo-diafragmática. 11.5. Dirección en compases de subdivisión binaria e de subdivisión ternaria. Anacrusas. Matices: absolutos e progresivos. Agógicas: absolutas e progresivas. Articulación: legato e non legato. Calderones. Fraseo. Xesto simétrico e independencia de brazos. As entradas.	1
12. Instrumentación	12.1. Dunha canción. 12.2. Dun conto. 12.3. Dunha dramatización. 12.4. Creación de pezas para tocar, bailar e relaxarse. 12.5. Compor arranxos e pequenas pezas para o conxunto instrumental dunha clase de Linguaxe Musical.	1
TOTAL SESIÓNS:		16

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Exposición maxistral	5		5
Exposición práctica	5		10
Práctica individual (estudo)		20	20
Práctica colectiva	5		5
Lectura guiada e comentario de fontes		10	10
Obradoiro de construción de instrumentos	1	6	7

Exposición e debate de traballos	5		5
Composición de pezas instrumentais		20	20
Portafolios		10	10
Titorías	1		1
Actividades de avaliación	2		2
TOTAL HORAS:			90

6. AVALIACIÓN			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
Asistencia presencial	<p>Observación sistemática individual do discente, a través dunha ficha de valoración descritiva do grao de consecución dos contidos, nunha contorna de actividade no aula, valorando de forma concreta a aplicación dos contidos ás diferentes situacións que se propoñan.</p> <p>Participación de forma activa en clase, preguntando cantas dúbidas preséntenllos e propondo todos os proxectos que se nos ocorran, sexan grandes ou pequenos.</p>	Todas	50%
Práctica colectiva	<p>Participación nas postas en común sobre os contidos sinalados, demostrando un certo grao de sentido crítico e de análise, avalado pola lóxica e polos saberes adquiridos, na defensa das opinións.</p> <p>Interpretación correcta das obras traballadas.</p> <p>Improvisacións condicionadas ou non.</p> <p>Composición de obras.</p>	Todas	20%
Exposición práctica	<p>Avaliación do traballo sobre a instrumentación da canción popular, tradicional, moderna ou infantil.</p> <p>Avaliación sobre o círculo de percusión.</p> <p>Presentación do instrumento.</p>	Todas	20%

Portafolios	Colección sistemática do traballo: revisions, autoanálisis, reflexions, contos instrumentados, ideas principais dos contidos, conclusións do traballo en equipo, síntese da pescuda de información, exercicios, autoevaluacións, dúbidas resoltas, repertorio, apuntes, reseñas e comentarios de fontes, aportacións dos compañeiros, composicións dos compañeiros e propias, bibliografía...	Todas	10%
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
Exposición oral	Instrumentación dunha canción popular. Composición dun círculo de percusión. Construcción dun instrumento de percusión indeterminada.	Todas	40%
	Interpretación dunha obra de láminas sencilla e dunha obra de percusión indeterminada. Improvisación sobre unha canción popular ou moderna.		
Portafolios	Colección sistemática do traballo: revisions, autoanálisis, reflexions, contos instrumentados, ideas principais dos contidos, conclusións do traballo, síntese da pescuda de información, exercicios, autoevaluacións, dúbidas resoltas, repertorio, apuntes, reseñas e comentarios de fontes, composicións propias, bibliografía...	Todas	60%
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA AVALIACIÓN CONTINUA CON MÁIS DE DÚAS FALTAS)			
Exposición oral	Instrumentación dunha canción popular. Composición dun círculo de percusión. Construcción dun instrumento de percusión indeterminada. Interpretación dunha obra de láminas sencilla e dunha obra de percusión indeterminada. Improvisación sobre unha canción popular ou moderna.	Todas	40%
Portafolios	Colección sistemática do traballo: revisions, autoanálisis, reflexions, contos instrumentados, ideas principais dos contidos, conclusións do traballo, síntese da pescuda de información, exercicios, autoevaluacións, dúbidas resoltas, repertorio, apuntes, reseñas e comentarios de fontes, composicións propias, bibliografía...	Todas	60%
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			

Exposición oral	Instrumentación dunha canción popular. Composición dun círculo de percusión. Construcción dun instrumento de percusión indeterminada. Interpretación dunha obra de láminas sencilla e dunha obra de percusión indeterminada. Improvisación sobre unha canción popular ou moderna.	Todas	40%
Portafolios	Colección sistemática do traballo: revisions, autoanálisis, reflexions, contos instrumentados, ideas principais dos contidos, conclusións do traballo, síntese da pescuda de información, exercicios, autoevaluacións, dúbidas resoltas, repertorio, apuntes, reseñas e comentarios de fontes, composicións propias, bibliografía...	Todas	60%
Observacións: Todolos apartados deberán estar aprobados de forma independente para facer a media.			

7. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS

- AKOSCHKY, J. *Cotidiáfonos. Instrumentos sonoros realizados con osbjetos cotidianos*. Ricordi Americana. Buenos Aires, 1988.
- BENSAYA, P. *Instrumentos de papel. Construcción y consejos para la ejecución. Aplicación en el aula*. Ricordi Americana. Buenos Aires, 1986.
- BLADES, J. *Los instrumentos de percusión y su historia*.
- CALDERER, M.; RIBÓN, M. *Instrumentos Musicales*. Gorg Blanc International.
- CASTRO, C. *Esto e percusión! Dos acordes*.
- DÍAZ, S. y otros. *Albúm de Música y Educación. Composiciones actuales para el aula. XX aniversario de la revista Música y Educación. 1988-2008*. Editorial Musicalis.
- GONZÁLEZ RODRÍGUEZ, C. *Mi orquesta escolar. 26 canciones instrumentadas para coro de voces, flautas e instrumental Orff*. San Pablo Musicales.
- HEMSY DE GAINZA, V. *Ritmo Musical y banda de percusión en la escuela primaria*. Eudeba.
- JACQUET, Y. *Construcción de instrumentos*. Fuzeau.
- MARTÍNEZ, L. *Orquestaciones para instrumentos escolares*. Real Musical.
- MERCADER, N. *Djembé (DVD)*. Ventilador Music.
- MERCADER, N. *Darbuka. (DVD)*. Ventilador Music.
- MERCADER, N. *Bongos (DVD)*. Ventilador Music.
- MOLAS, S. ; HERRERA, M.A. *Baquetas. Percusión en la escuela*. Edicions de la Universitat de Lleida, 2003.
- PALACIOS, F.; RIVEIRO, L. *Artilugios e instrumentos para hacer música*. Ópera Tres. Madrid, 1990.

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DA CORUÑA

- PEÑA VILLAR, F. *O engado da música*. Ir indo.
- PEREIRA, A. *Lectura rítmica (con CD)*. Carisch Music
- PEREIRA, A.; MERCADER, N. *Percumanía (con CD)*. Carisch Music.
- PLAZA, A.; MOLINA, E. *Conjunto instrumental para láminas y pequeña percusión*. Enclave creativa.
- ROCA, F. *Percusión corporal*. Editorial A-3. Barcelona.
- SIGNORELLI, M. *Bim, bum, bam. Instrumentos musicales para hacer en casa*. Fuenteantigua S. A. Madrid, 1981.
- STADLER, W. *Percusión*.
- VERA PINTO, C. *Manual de percusión*. Ed. Universidad Católica de Chile.
- WUYTACK, J. *Musicalia. Orff-instrumentarium*.

8. OBSERVACIÓN

Para que os alumnos sexan avaliados deberán presentar todos os traballos que se citan nesta guía.

Os alumnos que superen o número de faltas establecido terán que presentarse a un exame o final do cuadrimestre onde a materia a avaliar será toda a que aparece na guía. O exame será como o de avaliación extraordinaria.